

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la inadmisibilitatea recursului în anulare

învinuirea lui

Ecaterina Tatian (Iacub)

(art. 264¹ alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr. Ire-163/2023

Nr. PIGD 1-20122066-01-1r/e-22032023)

Instituția recursului în anulare a fost abolită la 01 septembrie 2023, însă recursurile în anulare declarate până la acea dată se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; Explicarea sensului sintagmei „viciu fundamental” din fostul art. 453 alin.(1) CPP. Durata calității de bănuț în cazul aplicării măsurilor preventive neprivative de libertate.

18 decembrie 2024

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Instanța de fond: Tudor Stambol

Curtea de apel: Oxana Robu, Igor Mânăscuță, Stelian Teleucă

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnată Ecaterina Tatian (Iacub) și avocatul acesteia Nicolae Chilat,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Vladislav Gribincea,

Ghenadie Eremciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Ecaterina Tatian (Iacub) s-a născut în anul 2000 în Chișinău. Ea și-a luat permisul de conducere în anul 2019. Ea a fost învinuită în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

2. Condamnată a fost apărută de avocații Nicolae Chilat, Adrian Gîlcă și Anatolii Toia.

3. Cauza penală a fost examinată în procedură generală. În prima instanță cauza penală a fost examinată în prezența condamnatei, iar în instanța de recurs în lipsa acesteia. Ecaterina Tatian (Iacub) a fost găsită vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de 240 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. La 22 martie 2023, Curtea de apel a respins recursurile apărării ca nefondate.

4. La 07 august 2023, condamnată Ecaterina Tatian (Iacub) și avocatul acesteia Nicolae Chilat au depus recurs în anulare prin care solicită casarea deciziei instanței de recurs și remiterea cauzei la rejudecare sau rejudecarea cauzei de către Curtea Supremă de Justiție și pronunțarea unei noi hotărâri prin care condamnată să fie liberată de pedeapsă cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 25 martie 2021 și s-a finalizat la 29 aprilie 2021. Prima instanță a examinat cauza în perioada 05 mai 2021 - 10 februarie 2023. Instanța de recurs a examinat cauza între 02 martie și 22 martie 2023. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 27 septembrie 2023.

ÎN FAPT

6. La 17 martie 2021, în jurul orei 16:59, Ecaterina Tatian (Iacub), conducând automobilul la sensul giratoriu de pe bd. Constantin Negruzzi, din mun. Chișinău, a fost stopată în trafic. Ea a fost supusă testării alcoolscopice cu etilotestul „Drager” de către agenții de patrulare. În urma testului s-a constatat starea de ebrietate cu grad avansat (concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat în cantitate de 0,75 mg/l). Acțiunile lui Ecaterina Tatian (Iacub) au fost încadrate conform art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

7. Colaboratorii de poliție i-au propus testarea cu etilotestul de model „Drager” și examinarea medicală în vederea constatării stării de ebrietate. Recurenta a fost de acord să fie supusă testării cu aparatul „Drager”, inclusiv cu rezultatul testului alcoolscoptic, contrasemnându-l. Aceste momente au fost înregistrate video (f.d. 18-20, 25-28, vol. I). Permisul de conducere al Ecaterinei Tatian (Iacub) a fost ridicat și ea a fost înlăturată de la conducerea vehiculului.

8. La 25 martie 2021, a fost emisă ordonanța de începerea urmăririi penale în privința condamnatei în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal. La 21 aprilie 2021 Ecaterina Tatian (Iacub) a fost recunoscută în calitate de bănuit (f.d. 40, vol.I), iar ulterior în calitate de învinuit (f.d. 53, vol.I).

9. La 27 aprilie 2021, în cadrul audierii în calitate de învinuit, Ecaterina Tatian (Iacub) a comunicat că, la 17 martie 2021, se afla în automobilul condus de prietenul său, Ion Iacub. Din cauza unei cerți, acesta a oprit automobilul la sensul giratoriu de pe bulevardul Constantin Negruzzi, din mun. Chișinău, unde a coborât și a plecat. Rămânând dezorientată din cauza conflictului, ea a stat o vreme în automobil. Ea a decis să se urce la volan, dar, neavând capacitatea de a conduce, a așteptat. Ulterior, agentul de patrulare, Ion Mangîr, s-a apropiat de automobil, întrebând-o dacă se simte bine și dacă are nevoie de ajutor, după care i-a cerut să coboare. I s-a propus efectuarea testării la Dispensarul Republican de Narcologie, dar a refuzat. Ea a acceptat totuși să se deplaseze pe str. O.Goga, unde a consimțit să fie supusă testării cu aparatul „Drager”. Rezultatul a arătat concentrația de alcool de 0,75 mg/l. Testarea a fost efectuată de Ion Mangîr.

10. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 februarie 2023, Ecaterina Tatian (Iacub) a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(1) Cod penal și i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de 240 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. Instanța a considerat că proba principală a fost rezultatul testului cu aparatul „Drager”, declarațiile martorilor, înregistrările video și procesele-verbale ale acțiunilor de urmărire penală confirmau starea de ebrietate a condamnatei.

11. La 24 februarie 2023, avocatul Nicolae Chilat a declarat recurs prin care a solicitat casarea sentinței și achitarea Ecaterinei Tatian (Iacub), pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Avocatul susține că condamnata a fost supusă testării alcoolscopice de către agentul de patrulare Ion Mangîr, însă toate actele procesuale au fost întocmite de către agentul Roman Romaniuc. Partea acuzării nu a prezentat dovezi că, la data de 17 martie 2021, agentul de constatare Ion Mangîr, la momentul solicitării de a fi efectuată procedura de testare alcoolscoptică, avea împuternicirile necesare. Prin urmare, rezultatele testului alcoolscoptic nu pot fi acceptate, deoarece au fost obținute cu încălcarea prevederilor legale. Procesul-verbal întocmit de către agentul de constatare Roman Romaniuc, referitor la constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică nu poate fi admis ca probă. Apărarea a invocat că termenul de punere sub

învinuire a fost încălcat. La 21 martie 2023, avocatul Anatolii Toia, în interesele Ecaterinei Tatian (Iacub), a declarat recurs suplimentar, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală.

12. La 22 martie 2023, Curtea de Apel Chișinău a respins recursurile declarate, decizia fiind irevocabilă. Colegiul a menționat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept încadrând just acțiunile lui Ecaterina Tatian (Iacub). Potrivit instanței, declarațiile martorilor, procesele-verbale de ridicare și examinare a obiectelor, rezultatul testării cu etilotestul, înregistrările video au confirmat vinovăția inculpatei pe deplin. Cu referire la argumentul apărării precum că termenul de punere sub învinuire a fost încălcat de către organul de urmărire penală, instanța a menționat că, la 17 martie 2021, în privința lui Ecaterina Tatian (Iacub) nu a fost emisă o ordonanță de aplicare a măsurii preventive. La 17 martie 2021, Ecaterina Tatian (Iacub) a fost înlăturată de la conducerea mijlocului de transport în urma căreia a fost ridicat permisul de conducere. Această acțiune a fost o măsură procesuală întreprinsă de către agentul constatator efectuată în baza normelor Codului contravențional prevăzut de art. art.431, 432, 438 alin.(1) lit.a), b), 439. Ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuït din 21 aprilie 2021 (f.d.40-41, vol.I) a fost adusă la cunoștință lui Ecaterina Tatian (Iacub). În ceea ce privește argumentul cu privire la expirarea termenului de tragere la răspundere penală, instanța a menționat că, prin Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, la pct. 5.3.2., a indicat că cauzele penale aflate pe rolul instanțelor de judecată, indiferent de etapa de examinare, se suspendă de drept pe durata stării de urgență. La caz, termenul de prescripție a fost suspendat pentru perioada 24 februarie 2022 – 04 aprilie 2022, drept urmare, a început să curgă din nou de la data comiterii infracțiunii 17 martie 2021 și expira la 24 aprilie 2023.

13. La 07 august 2023, condamnată și avocatul Nicolae Chilat au depus recurs în anulare în care solicită casarea deciziei instanței de recurs și remiterea cauzei la rejudecare sau rejudecarea cauzei de către Curtea Supremă de Justiție și pronunțarea unei noi hotărâri prin care condamnată să fie liberată de pedeapsă cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală. În motivarea recursului în anulare recurenții invocă motive identice celor invocate în recurs (a se vedea para. 11). Suplimentar, autorii menționează că instanța de recurs a încălcat principiu aplicării uniforme a legii, făcând referire la cauze similare, unde aceiași instanță s-a pronunțat diametral opus pe marginea la aceeași problemă și temeï invocat de părți, inclusiv fiind încălcat și principiul legalității. Potrivit recurenților, decizia contestată contravine principiului legalității, deoarece Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale nu este parte a Codului penal, iar prin aplicarea acesteia în materie de prescripție, se încalcă principiul fundamental.

14. La 08 noiembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat procurorului depunerea referinței la recurs. În adresa instanței a parvenit referința procurorului

Pavel Guțan, care solicită declararea recursului ca fiind inadmisibil, deoarece argumentele invocate nu constituie un viciu fundamental.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

15. Instituția recursului în anulare a fost abrogată prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Totuși, această modificare nu are efect asupra recursurilor în anulare depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3¹) al acestei legi:

„Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.

16. Conform art. 447 alin. (1) Cod de procedură penală (redacția în vigoare până la 22 august 2023, când au intrat în vigoare modificările operate prin Legea nr. 245 din 31 iulie 2023):

„Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta. ...”.

17. Până la 01 septembrie 2023, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, care se referea la temeiurile pentru recurs în anulare, era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată...”

18. Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală:

„44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;”

19. Conform art. 454 Cod de procedură penală:

„Recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești.”

20. Art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„(2) Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

(3) În cazul constatării condițiilor prevăzute la art. 432 alin. (2), completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, iar în cazul constatării condițiilor prevăzute la alin. (4) al articolului menționat, completul va trimite prin raport recursul în anulare pentru judecare Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.”

21. Art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, după modificările introduse prin Legea nr. 224/2024, prevede următoarele:

„... Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

22. Partea relevantă a art. 60 Cod penal, în perioada relevantă, prevedea următoarele:

„(1) persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene:

a) 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare; ...

(2) Prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii instanței de judecată.

23. Art. 134¹² Cod penal, pînă la modificările efectuate prin Legea nr.136 din 06 iunie 2024 definea starea de ebrietate în felul următor:

„Articolul 134¹². Starea de ebrietate

„(1) Prin stare de ebrietate se înțelege starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de alcool, droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare.

(2) Prin stare de ebrietate alcoolică cu grad minim se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,3 pînă la 0,5 g/l sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,15 pînă la 0,3 mg/l.

(3) Prin stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool în sânge de la 0,5 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,3 mg/l și mai mult.”

24. Art. 264¹ alin. (1) Cod penal, la 17 martie 2021, prevedea următoarele:

„(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similar

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”

25. La 06 iunie 2024, prin Legea nr. 136, a modificat art. 134¹² și art. 264¹ Cod penal (în vigoare din 07 septembrie 2024). Această lege a exclus din art. 134¹² alin.

(2) și (3) și a dat titlul art. 264¹ și alin. (1) ale acestuia într-o nouă redacție. Acestea au următorul conținut:

„**Articolul 264¹**. Conducerea mijlocului de transport cu depășirea limitelor de alcool admisibile sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

(1) Conducerea mijlocului de transport de către o persoană care are o concentrație de alcool în sânge ce depășește 0,7 g/l sau de vapori de alcool în aerul expirat ce depășește 0,35 mg/l ori care se află în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 2500 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.”

26. În temeiul art. 66 lit. m) din Constituția Republicii Moldova, art.12 din Legea nr.212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Parlamentul a adoptat hotărârea nr. 41 din 24 februarie 2022 privind declararea stării de urgență. În art. 2, pct. 7) hotărârea prevede că, pe perioada stării de urgență, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova va emite dispoziții în vederea punerii în executare a măsurii privind:

„stabilirea unui regim special de lucru pentru agenți economici și instituții publice, soluționarea altor chestiuni privind activitatea acestora, necesiare desfășurării lucrărilor de salvare - deblocare și a altor lucrări de neamânat.”

27. Conform Dispoziției nr. 5 din 02 martie 2022, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova:

„pct. 5.3.2., cauzele penale aflate în curs pe rolul instanțelor de judecată, indiferent de etapa de examinare, se suspendă de drept pe durata stării de urgență, cu excepția celor de la pct. 5 .3 .1 lit. c), precum și a următoarelor cauze: a) cele privind infracțiunile flagrante; b) cele în care au fost dispuse măsuri preventive; c) cele care cuprind cereri privind măsurile asiguratorii; d) cele privind cooperarea judiciară internațională în materie penală; e) cele care cuprind măsuri de protecție a victimelor și a martorilor; f) cele privind aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical; g) cele privind infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiunile de război; h) cele privind infracțiuni contra securității naționale, cele privind acte de terorism sau de spălare a banilor.”

„pct.5.3.5 pe durata stării de urgență, termenele de prescripție a răspunderii penale și de executare a sancțiunii penale se suspendă, cu excepția cauzelor în care se efectuează acte de urmărire penală sau procesul penal nu este suspendat potrivit prezentei dispoziții.”

28. Conform dispoziției nr. 13 din 31 martie 2022 Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova:

„pct 1. se exclud măsurile specifice în domeniul justiției și se abrogă punctul 5 din Dispoziția nr. 5 din 02.03.2022, cu modificările ulterioare, a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, începând cu data de

04.04.2022.”

29. Partea relevantă a art. 63 Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Bănuitul este persoana fizică față de care există anumite probe că a săvârșit o infracțiune pînă la punerea ei sub învinuire. Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuित prin unul din următoarele acte procedurale, după caz:

- 1) procesul-verbal de reținere;
- 2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate;
- 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuित.

...

(2) Organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuित:

- 1) persoana reținută – mai mult de 72 de ore;
- 2) persoana în privința căreia a fost aplicată o măsură preventivă neprivativă de libertate – mai mult de 10 zile din momentul cînd i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive;
- 3) persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi - mai mult de 6 luni.

...

(5) Calitatea de bănuित încetează din momentul eliberării reținutului, revocării măsurii preventive aplicate în privința lui ori, după caz, anulării ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuित și scoaterii lui de sub urmărire, sau din momentul emiterii de către organul de urmărire penală a ordonanței de punere sub învinuire.”

30. Art. 251 alin.(4) Cod de procedură penală, la 29 aprilie 2021, avea următorul cuprins:

„Încălcarea oricărei alte prevederi legale decît cele prevăzute în alin.(2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

31. Avînd în vedere prevederile art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție (a se vedea para. 21), în pofida prevederilor art. 456 alin. (2) Cod de procedură penală (a se vedea para. 20), admisibilitatea recursului în anulare este examinat de un complet din trei judecători ai Curții Supreme de Justiție.

32. Recursul în anulare examinat a fost declarat în mai puțin de șase luni de la pronunțarea deciziei instanței de recurs, adică a fost depus în termen.

33. Examinând recursul în anulare, Curtea Supremă de Justiție trebuie să răspundă la întrebarea dacă hotărârea atacată irevocabilă este afectată de un viciu fundamental.

a. Definirea „viciului fundamental”

34. Art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, care definește „viciul fundamental”, nu este foarte explicit. Sintagma „viciu fundamental” a fost preluată în Codul de procedură penală din Protocolul 7 art. (4) alin. (2) la Convenția Europeană pentru Drepturile omului (CEDO). Prin urmare, sintagma „viciu fundamental” urmează a fi interpretată prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO).

35. Protocolul 7 art. (4) alin. (2) la CEDO prevede excepții de la principiul *res judicata* în materie penală. Excepțiile se referă la apariția unor fapte noi sau recent descoperite sau la constatare unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente. În această cauză nu se invocă apariția unor „fapte noi sau recent descoperite”. Prin urmare, ultima sintagmă nu va fi interpretată în această hotărâre.

36. Noțiunea de „viciu fundamental”, în sensul art. 4 alin. 2 din Protocolul nr. 7, sugerează că numai o încălcare gravă a unei norme de procedură, care aduce o gravă atingere integrității procedurii precedente, poate servi ca bază pentru redeschiderea acesteia în detrimentul persoanei acuzate. Când redeschiderea este solicitată în beneficiul persoanei acuzate, cerințele pentru redeschiderea procedurii ar putea fi mai puțin stricte, cu condiția că nu sunt afectate drepturile altor persoane. În ultimul caz, natura viciului va trebui evaluată în primul rând în funcție de dacă s-a încălcat dreptul la apărare și, astfel, a fost împiedicată buna administrare a justiției. În toate cazurile, motivele care justifică redeschiderea procesului trebuie să fie de natură „să afecteze hotărârea pronunțată” (*mutatis mutandis* hot. CtEDO [Mihalache v. România](#), 2019, para. 133).

37. Asigurarea unificării practicii judecătorești ([Mihalache v. România](#), para. 134-138) sau reaprecierea situației de fapt în lipsa unor fapte noi sau recent descoperite (hot. [Stavilă v. România](#), 2022, para. 88-102) care nu erau în vădit iraționale (hot. [Bujnița v. Moldova](#), 2007, para. 23) nu au fost considerate de CtEDO ca constituind un „viciu fundamental”. Greșelile sau erorile autorităților trebuie, de regulă, interpretate în beneficiul persoanei acuzate și, de regulă, nu pot fi invocate în detrimentul acesteia (hot. [Rachikov v. Rusia](#), 2007, para. 50). Totuși, carențe deosebit de grave de procedură precum omisiunea investigării motivelor de instigare la ură care au stat la baza unui atac violent, cât și neluarea în considerare a unor astfel de motive la stabilirea pedepsei pentru infracțiunile violente motivate de ură au fost considerate de CtEDO drept „vicii fundamentale” ([Sabalic v. Croația](#), 2021, para. 114). CtEDO a nu a găsit o violare a art. 6 CEDO atunci când, prin căi extraordinare de atac, a fost casată o hotărâre judecătorească irevocabilă de condamnare care nu combătea câteva probe din dosar care confirmau nevinovăția (hot. [Lenskaya v. Rusia](#), 2009, para. 40-44).

38. Din para. 35-36 rezultă că viciul fundamental există dacă sunt întrunite cumulativ următoarele elemente:

- a) a fost stabilită o încălcare a normelor de procedură;
- b) această încălcare este „gravă”;
- c) încălcarea a afectat soluția din hotărârea pronunțată.

39. Curtea Supremă de Justiție notează că, având în vedere că pune în discuție un lucru judecat, recursul în anulare nu poate reprezenta un recurs ordinar repetat. Pentru a admite recursul în anulare, gravitatea încălcărilor trebuie să fie considerabil mai mare decât cele care pot servi drept temei pentru admiterea recursului ordinar.

b. Expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală

40. Recurenții susțin că fapta incriminată Ecaterinei Tatian (Iacob) a fost comisă la 17 martie 2021. Termenul de tragere la răspundere penală pentru infracțiunea prevăzută la art. 264¹ alin. (1) Cod penal este de doi ani. Acest termen curge până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Conform art. 466 alin. (2) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârea prin care a fost aplicată pedeapsa condamnatei a rămas definitivă la data pronunțării deciziei instanței de recurs, adică pe 22 martie 2023. Instanța de recurs a încălcat dreptul condamnatei la aplicarea uniformă a legii privind calcularea termenului de prescripție, deoarece Curtea de Apel Chișinău a adoptat decizia sa la 22 martie 2023, depășind termenul de prescripție de tragere la răspundere penală cu cinci zile.

41. Completul constată că instanța de apel corect a stabilit că, termenul de prescripție de tragere la răspundere penală nu a expirat, deoarece acesta a fost suspendat prin [Dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022](#) a Comisiei pentru situații excepționale (a se vedea para. 26-27). Nu pot fi reținute argumentele recurenților, potrivit cărora termenul de prescripție de doi ani ar fi expirat la 17 martie 2023, întrucât, conform prevederilor pct. 5.3.5 din Dispoziția nr. 5 a Comisiei pentru situații excepționale, pe durata stării de urgență, termenul de prescripție a răspunderii penale a fost suspendat pentru perioada 24 februarie 2022 – 04 aprilie 2022. Respectiv, termenul de prescripție a fost prelungit și urma să expire la 24 aprilie 2023. Completul de asemenea notează că Dispoziția nr. 5 a fost adoptată în baza Hotărârii Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022. Această hotărârea a fost contestată la Curtea Constituțională, iar ultima a confirmat constituționalitatea ei prin [decizia nr. 222a din 30 noiembrie 2023](#). Această decizie nu a fost anulată pe cale judiciară.

42. Cu referire la argumentele recurenților privind încălcarea principiului aplicării uniforme a legii de către instanța de recurs în calcularea termenului de prescripție, Completul menționează că nu poate să se pronunțe asupra legalității și corectitudinii modului de calcul al termenului de prescripție efectuat de instanța de recurs în cauzele menționate de autori. În orice caz, existența unei practici judecătorești divergente nu dă dreptul părții să pretindă soluția care îi convine din

hotărârile judecătorești contradictorii. De asemenea, practica curților de apel nu poate fi impusă Curții Supreme de Justiție.

43. Având în vedere motivarea curții de apel, argumentarea recurenților completul nu consideră că argumentul dat reprezintă un „viciu fundamental” care ar fi afectat hotărârea atacată.

c. Expirarea calității de bănuît

44. Recurenții menționează că a fost încălcat dreptul condamnații la un proces echitabil prin faptul că instanțele inferioare au apreciat unele acte procesuale ale organului de urmărire penală în calitate de probe, deși acestea trebuiau anulate și încetat procesul penal. Recurenții susțin că calitatea de bănuît a Ecaterinei Tatian (Iacub) ar fi trebuit să fie stabilită din momentul emiterii procesului-verbal de înlăturare de la conducerea vehiculului. Apărarea consideră că măsura de înlăturare, aplicată pe 17 martie 2021, reprezintă o măsură preventivă neprivativă de libertate. În cazul aplicării măsurii preventive neprivative de libertate, calitatea de bănuît expira peste 10 zile, în temeiul art. 63 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală. Astfel, apărarea afirmă că Ecaterina Tatian (Iacub) a fost pusă sub învinuire mai mult de 10 zile de la aplicarea măsurii preventive neprivative de libertate, ceea ce este inadmisibil.

45. Completul Curții Supreme de Justiție notează că art. 63 alin. (1) prevede trei modalități distincte de obținere a calității de bănuît, prin reținere, aplicarea măsurilor preventive neprivative de libertate și prin ordonanța procurorului. Durata pentru care este oferită calitate de bănuît diferă pentru fiecare modalitate. Aceste modalități sunt alternative. Primele două modalități au fost introduse pentru a asigura o protecție juridică persoanelor în privința cărora nu a fost emisă o ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuît. După emiterea ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuît, primele două opțiuni își pierd relevanța. Cu alte cuvinte, din momentul emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuît, calitatea de bănuît este valabilă timp de trei luni, sau, cu acordul Procurorului General sau a adjuncților acestuia, timp de șase luni. Aplicarea măsurilor preventive non-privative de libertate nu poate scurta acest termen. Acest fapt rezultă chiar din art. 63 Cod de procedură penală. Alin. (5) al acestui articol se referă la încetarea calității de bănuît. El nu prevede încetarea calității de bănuît oferite prin ordonanță odată cu expirarea a 10 zile de la aplicarea măsurii preventive neprivative de libertate.

46. Condamnata a fost recunoscută în calitate de bănuît prin ordonanță pe 21 aprilie 2021, peste o lună după incident. Ea a fost pusă sub învinuire pe 27 aprilie 2021 (a se vedea para. 8), peste mai puțin de trei luni de la acordarea calității de bănuît. Prin urmare, acest argument este nefondat.

47. Completul reiterează că Curtea Supremă de Justiție a dat deja o interpretare similară în ceea ce privește expirarea calității de bănuît în cauzele penale nr. [1re-83/2023](#) și [1re-85/2023](#).

d. Celelalte argumente din recursul în anulare

48. Recurenții invocă faptul că obținerea mijloacelor de probă a fost viciată, ceea ce ar duce la nulitatea actelor de constatare a faptei (procesul-verbal privind constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică din 17 martie 2021, f.d. 12, vol. I). Aceștia susțin că testarea alcoolscoptică cu etilotestul „Drager” a fost efectuată de către agentul constator Ion Mangîr, care nu era instruit corespunzător și atestat pentru a utiliza mijloacele de măsurare, conform reglementărilor legale, astfel că rezultatele testului nu puteau fi admise ca mijloc de probă. De asemenea, invocă faptul că nu a fost întocmit proces-verbal de testare alcoolscoptică, nu a fost adusă la cunoștință posibilitatea de a fi supusă examinării medicale și nici nu a fost consemnat refuzul de a fi supusă acesteia.

49. Contrar argumentelor invocate de recurenți, testarea alcoolscoptică cu etilotestul „Drager” a fost efectuată de către agentul constator Roman Romaniuc, împuternicit prin certificatul nr. 34/17/1432 din 01 martie 2021 să utilizeze mijloacele tehnice, inclusiv aparatele de măsurare și aparatajele medicale din dotarea Poliției pentru constatarea stării de ebrietate. Acest lucru este confirmat prin semnătura acestuia pe tichetul Drager (f.d. 16, 18, vol. I). Momentul testării cu etilotestul „Drager” a fost înregistrat video, fapt consemnat în procesul-verbal de examinare a obiectului din 29 martie 2021, unde s-a constatat starea de ebrietate alcoolică a Ecaterinei Tatian (Iacub) de 0,75 mg/l. Tichetul Drager a fost contrasemnat inclusiv de către condamnată. Din procesul-verbal privind constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică din 17 martie 2021, rezultă că acesta a fost întocmit de către agentul constator Roman Romaniuc, contrasemnat de martorul Ion Mangîr și de către condamnată. Aceasta nu a înaintat obiecții sau mențiuni în legătură cu procesul-verbal (f.d. 12, vol. I). Prin urmare, completul de judecată apreciază argumentele recurenților ca fiind neîntemeiate și nu confirmă un viciu fundamental.

50. Nulitatea probei sau mijloacelor de probe trebuie invocate la o anumită etapă a procesului penal, având la bază dispozițiile art. 251 alin.(4) Cod de procedură penală. La terminarea urmăririi penale, conform prevederilor art.293, 294 Cod de procedură penală, fiind prezentate toate materialele cauzei penale, inculpata Ecaterina Tatian (Iacub), precum și avocatul Nicolae Chilat, nu au avut obiecții la probele și mijloacele de probe acumulate. Neinvocarea nulității relative, de la faza de urmărire penală, în termenul prevăzut de lege atrage tardivitatea excepției de nulitate și acoperirea nulității, care nu poate fi cerută de partea interesată în altă etapă a procesului penal, adică a celei de judecată.

51. Din considerentele de mai sus, conform art. 13 alin. (5¹) al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție, art. 456 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală (versiunea la data depunerii recursului în anulare),

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul în anulare declarat de condamnată Ecaterina Tatian (Iacob) și avocatul acesteia Nicolae Chilat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Ghenadie Eremciuc